

Bert Helinger

Gabrijela ten Hevel

PRIZNATI
ONO
ŠTO JESTE

Razgovori o upletenosti i rešenju

Preveo s nemačkog
Vlado Ilić

■ Laguna ■

Naslov originala

Bert Hellinger, Gabriele ten Hövel

ANERKENNEN, WAS IST

Copyright © 1996 by Bert Hellinger

Translation Copyright © srpskog izdanja 2014, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

PRIZNATI
ONO
ŠTO JESTE

Razgovori o upletenosti i rešenju

Sadržaj

Predgovor srpskom izdanju	13
Predgovor	19
„Lakše je patiti nego rešavati“	25
Porodični raspored.	27
Drugačija slika	33
Očev blagoslov	34
Rešenje	39
Šta u porodici stvara bolest?	40
Arogancija i njene posledice	43
Počinioci i žrtve	48
„Pokoravam se spoznatoj stvarnosti“	
Fenomenološka psihoterapija	51
Posmatranje bez namere.	51
Ljubav	52
Celovitost	53
Dejstvo	55

Suprotnosti	55
Šta je impuls za antitezu?	57
Sloboda	57
Ljudskost	58
„Svako je upleten na svoj način“	61
Uloga savesti	61
Neduznost i krivica	62
Dobro	64
Savest i superego	65
Savest i poravnanje.	66
„Pravedni“ Bog.	68
Poravnanje i ljubav.	69
„Ko sebe smatra suviše dobrim da bi mogao da bude zao, taj razara vezu“	71
Poravnanje, ljubav i osveta	71
Granice poravnanja	74
Odricanje	76
„Ko je u skladu, taj se ne bori“	79
O pozivu	79
Jednostavnost.	81
Izvršavanje	82
„Veličina je u običnom“	85
Meditacija i spiritualni putevi.	85
Ezoterično	87
Duševna težina.	88
Spiritualno	90

„Napredak je povezan s krivicom“	93
Odanost i pobuna	93
„Bivstvovanje je veće od života“	99
O smrti	99
Nebo i zemlja	102
„Dotaći veliko u duši“	105
Kako uspevaju rešenja	105
Dubina	106
Prostor.	107
Širina	112
Sabranost	113
„Pronalazi se poredak“	119
Iskustvo, sloboda, ideologija	119
Podjednako pravo na pripadnost.	120
Pravo na sopstvenu sudbinu	121
Prednost.	122
„U ljubav se uvek može uzdati“	125
Terapija i porodica	125
Prekinuta veza u ranom detinjstvu.	131
Moralni zahtevi.	134
„Trijumf je odricanje od uspeha“	137
Razlikovanje osećanja	137
Zavist	137
Bes	138
Trijumf	140

Mržnja	140
Strah	141
Depresija	143
Prihvatanje i primanje	145
Bol	146
„Oni koji sve najbolje znaju ne žele da saznaju“	149
O znanju i opažanju	149
Autoritet	152
Prizemljenost	153
„Grehovi imaju i dobre posledice“	155
Subverzivna strana poretka	155
Vernost	156
Abortus	158
„Psihokapitalisti najgore vrste“	161
Samoostvarenje, vezivanje, ispunjenje	161
Snage i slabosti	163
Osnovne snage	165
„Deca pripadaju svojim roditeljima“	169
O usvajanju i incestu	169
„Seksualnost je veća od ljubavi“	179
O ljubavi, nasilju i vezivanju	179
Smrt	180
Nasilje	181
Vezivanje	183
Nagon	185
Greh	187

„Ogorčenost ne vodi ničemu dobrom“	191
O politici i angažovanosti	191
Ogorčenost	193
Skromnost i smernost	195
Služba	198
„Napuštam nadu u večni mir“	201
Iluzija o moći	201
Krivica.	204
„Sreća je učinak duše“	205
„Duša se upravlja prema drugim zakonima, a ne prema duhu vremena“	209
O muškarcu i ženi	209
Primarnost žene	209
Poštovanje.	213
Dvostruki pomak	214
Duša	216
„Briga o generaciji koja raste“	221
Angažovanost i poravnanje	221
Ono izgubljeno	221
Briga.	224
Preokret sudbine	225
„Poredak duše“ i moral	227
O autorima	229

Predgovor srpskom izdanju

Mi nismo samonikli. Naši preci su na svojevrsan način zasejali ono što mi danas žanjemo: i dobro i loše. Bilo da smo toga svesni ili ne, preci i primarna porodica u velikoj meri određuju naš život. Ponekad se blokade iz prošlosti prenose s kolena na koleno i utiču na ponašanje potomaka. Jedan od vrlo efikasnih načina za otklanjanje tih blokada otkrio je nemački porodični terapeut Bert Helinger. U ovoj knjizi on postepeno i sistematski otkriva tajne svojih razmišljanja i metod svoga rada.

Moje prvo uvodno predavanje o PORODIČNOM RASPOREDU (popularno: „PORETKU LJUBAVI“) na srpskom jeziku održao sam 10. juna 2004. godine u Beogradu pred tridesetak slušalaca. Među njima je bio i inženjer B. C., koji mi se nekoliko meseci pre toga zajedno sa suprugom obratio za pomoć: njihov trogodišnji sin A. usled teškog oblika alergije na gluten od rođenja se nalazi

u životnoj opasnosti, a oni su opterećeni neprestanom strepnjom. Posle predavanja uradio sam prikaz toga kako izgleda rad u porodičnom poretku, postavljajući problem klijenta B. C. Nakon nekoliko standardnih pitanja o važnim događajima u primarnim porodicama roditelja, započeo sam na klasičan način tako što sam u polje uveo „predstavnik“ deteta i roditelja (B. C., njegova supruga i njihov sin).

Izvesno vreme čitav sistem je delovao ukočeno. Do preokreta je došlo tek pošto je izašlo na videlo da je otac, pre nego što se oženio A.-ovom majkom, imao veliku ljubav. Sećanje na nju je potisnuo, ne želeći da joj pridaje značaj, smatrajući to nevažnim. S druge strane, njen veliki bol i ljubavna čežnja doveli su do toga da se energija ljubavi usmerila prema njegovom sinu, ne dozvoljavajući mu da živi svoj život. Sve se to, naravno, odvija na jednom potpuno drugačijem nivou, daleko od onog koji je razumu poznat i objašnjiv.

„Predstavnici“ koji su bili u ulozi majke, oca, deteta i ljubavnice ne poznaju ovu porodicu – niti njihovu priču. Upravo zato mogli su potpuno slobodno da se otvore prema energetskom polju duše i slede njen tok. Tada može da izađe na videlo sve ono što je bitno, onakvo kakvo jeste, bez dodavanja i oduzimanja, daleko od naših moralnih predstava i pojmova o dobru i zlu.

Do razrešenja pomenutog slučaja došlo je tek kada je očevoj prvoj ljubavi priznata egzistencija i nakon što joj je, s ljubavlju, dato mesto koje joj u sistemu pripada. Nakon što je priznata, prestalo je njeno interesovanje za A. ...i svi su s lakoćom odahnuli – kako učesnici, tako i posmatrači.

Pet meseci pre predavanja u Beogradu, na stručnom seminaru za usavršavanje sistemskih terapeuta u Garmišu, koji je vodio Bert Helinger, razmatrali smo ovaj slučaj (B. C. mi se, kao što sam već pomenuo, obratio za pomoć nekoliko meseci ranije). U to vreme nisam imao informacija o eventualnim sistemskim terapeutima u Srbiji, a budući da B. C. nije bio u mogućnosti da dođe na seminar porodičnog rasporeda u Nemačku, postavio sam njegov problem Helingeru. Bitno je reći da tada nisam raspolagao nikakvim informacijama ni o sinu ni o roditeljima: jedino sam znao da se radi o bespomoćnom ocu u velikoj brizi za sina.

Pošto se radilo o iskusnim učesnicima seminara, Helinger je za „predstavnik“ dečaka A. uzeo mene i pitao me šta mislim, da li je alergija nešto „muško“ ili „žensko“. Odgovorio sam: „žensko“, a on je izveo jednu od koleginica kao „predstavnicu“ alergije. Ona je odmah počela da koketira i da mi se udvara i od samog početka bila mi je začuđujuće simpatična u ulozi – sasvim suprotno od onoga što bi se možda moglo očekivati da osećamo prema nečemu tako neprijatnom i čak opasnom po život. Helinger je zatim na scenu uveo i „predstavnike“ roditelja i vrlo brzo izašlo je na videlo da se iza alergije, u stvari, krije očeva prva ljubav. Ostatak se odvijao potpuno istovetno kao i pet meseci posle toga u Beogradu. Druga „scena“, drugi ljudi, druga geografska širina i dužina – ali isti scenario i ista snaga!

Jednostavno sam bio fasciniran, kao i toliko puta ranije, načinom na koji poredak deluje.

U Garmišu, u jednoj od pauza, pitao sam Helingera da li mu je poznato da li se ovaj način rada primenjuje u Srbiji i Crnoj Gori.

„Ne, koliko mi je poznato, niti se radi, niti je ijedna moja knjiga prevedena na srpski jezik. Čuo sam da neko s Malte povremeno drži seminare porodičnog rasporeda u okviru geštalt terapije u Beogradu. Raspitaću se i poslaću ti informacije. Ako želiš tamo da kreneš s radom, imaš moju punu podršku i ovlašćenje. Za početak, najbolje je da prevedesh jednu od mojih knjiga. Uzmi, na primer, **Priznati ono što jeste**, lako se čita i dobra je i za početnike i za profesionalce, a nedavno je preporučena kao literatura na Fakultetu za psihologiju Univerziteta u Istanbulu.“

„Ali ja nisam prevodilac – kako ću moći da prevedem tvoju knjigu?“

„Pa ko je može prevesti bolje od tebe? Iskusan si terapeut, a srpski ti je maternji jezik. Poslaću ti knjigu na disketi, pa vidi, razmisli...“

Sasvim „slučajno“, ideja o prevodu knjige koja je pred vama rodila se upravo u Garmišu, gde je pre osam godina knjiga i nastala.

Oduševljena značajem i kvalitetom Helingerovog rada, novinarka Gabrijele ten Hevel [*Gabriele ten Hövel*], posle prisustvovanja seminaru, pozvala je Helingera da gostuje u njenoj emisiji na Radiju SW. Njihov razgovor nastavio se i nakon intervjua, a ishod imate pred sobom, u ovoj knjizi u kojoj Bert Helinger na popularan način odgovara na pitanja u vezi sa svojim terapeutskim radom i načinom razmišljanja.

Njegovo osnovno metodološko načelo i terapeutsko polazište jeste **priznavanje onoga što jeste**. Razumljivo, iskreno i jednostavno izlažući svoja otkrića do kojih je došao praktičnim radom i razvijanjem originalne

sistemske porodične terapije, Helinger odgovara i na kritička pitanja o moralu, prirodnoj hijerarhiji i poretku, nasilju i zloupotrebi, usvajanju dece i incestu, naglašavajući suštinsku razliku između odgovornosti u psihoterapijskom i javnom radu.

Ova knjiga namenjena je svima koji žele da saznaju šta je to sistemska porodična terapija* („PORODIČNI RASPORED“, „POREDAK LJUBAVI“ ili „ORDER“) i ko je Bert Helinger, čime se bavi i kako razmišlja. Namenjena je i svima koji žele da razumeju sebe u kontekstu povezanosti s onima koji su bili pre nas i dali nam život – takav kakav jeste.

Jedna od najvećih vrednosti ovog dela i čitavog Helingerovog rada leži u **jednostavnosti**.

Iskreno se nadam da ćete i sami doći do istog zaključka kada do kraja pročitate ovu fascinantnu knjigu.

U Beogradu, januara 2005.

Vlado Ilić

* Informacije o predavanjima, seminarima i edukaciji za sistemske terapeute možete dobiti u Udruženju za sistemsku terapiju i sistemska rešenja, tel. 062/604-700, www.orderoflove.com.

Predgovor

Bert Helinger mi je pomeo um i dirnuo dušu. Bila sam zbunjena, šokirana, ali istovremeno i radoznala. Mnogo toga u vezi s njegovim idejama, na prvi pogled, činilo mi se neverovatnim, ali i zastrašujuće poznatim.

Rečenice koje sam čula na njegovom seminaru: „Maternstvo je nešto veliko“, „Poštujte oca i majku“ i druge – zvučale su tako katolički! „Ne borite se protiv roditelja, nego ih prihvatite onakve kakvi jesu“ – ali upravo zbog njih sam tako nesrećna, toliko nepravdi su mi naneli, toliko suza i patnji... „Žena treba da prati muškarca!“ Pa zar **ti** takvog nekog da smatraš dobrim?!

Upravo tako. Jednostavno sam fascinirana njegovim terapeutskim radom. Tri dana sam ga posmatrala kako pred više od četiristo posmatrača radi s teško bolesnim ljudima. U prvo vreme osećala sam se kao u pozorištu, gde je sve bilo napeto, dirljivo i tako realno. Postepeno i

gotovo neprimetno, naizgled nezainteresovani posmatrač i postaju glavni akteri drame koja se zove „sopstvena porodica“. Isto tako neočekivano, čovek se nađe usred vlastite priče, usred vlastitog života, a do tada naizgled sporedni i beznačajni događaji odjednom dobijaju pravi značaj. „Ah, da, da, tačno... sad sam se setila: pa ja još imam i jednu polusestru...!“ I najednom teku suze, same od sebe... neočekivano postajem svedok snažne emotivne veze ćerke koja stoji u dubokom naklonu pred svojom majkom, s mnogo ljubavi, poštovanja i zahvalnosti. Dodavola! Šta se ovo dešava sa mnom?! Što je kraj dana bliži, osećam se sve iscrpljenijom. Boga pitaj zašto, „pa ja sam sve ovo 'samo' posmatrala, bila samo neutralni posmatrač“.

Kako je moguće da te smerne i pobožne reči odjednom dobiju smisao u terapijskom radu, i ne samo smisao, već i tako delotvornu moć? Poniznost pred roditeljima, očevo blagoslov, tako arhaične reči kao dobrota, sudbina, milost? Šta je tu istina kad on izvinjenje naziva „neumesnim“ a praštanje „oholim“?

Šta je to čime se rukovodi mišljenje ovog čoveka prilikom njegovog terapijskog rada i kako mu uopšte polazi za rukom da tako precizno i nepogrešivo upre prst upravo na slepe mrlje beznadežnog opšteprihvaćenog prosvetiteljskog mišljenja? I kako je uopšte moguće da on, mimo svih konvencija i ustaljenog „normalnog“ mišljenja, na primer:

- prilikom incesta (nad kojim se i na samu pomisao zgrozi svaki „normalan“ čovek!) vidi ljubav;
- u kontekstu nacizma krivicu smatra neizbežnom (ipak su to morali da znaju i morali su da se bore!);

– ogorčenost i ljutnju vidi kao osnovne pokretače nasilja (pa valjda se protiv nepravde mora boriti!);

– uprkos svim pokretima za emancipaciju, u prvi plan stavlja muškarca i poštovanje muškog (zar je to uopšte moguće imajući u vidu toliki prezir muškaraca prema ženskom rodu!);

– uviđa krivicu usvojitelja prema usvojenom detetu (zar usvajanje nije veliko socijalno delo!);

– ukazuje na drskost dece koja bi želela sve da znaju (deca valjda imaju pravo da znaju šta su uradili njihovi roditelji!);

– vezanost za porodicu smatra izvorom slobode (kao da dosad nismo od malih nogu učili da moramo da se osamostalimo i odvojimo od roditelja!);

– ukazuje na neophodnost pomirenja sa sudbinom (zar svoju sudbinu ne držimo u sopstvenim rukama!);

Tako mnogo pitanja odjednom!

Sušтина moje fasciniranosti Helingerovim radom na sasvim je drugom nivou. Rečima je teško opisati dirnutost koju osećam u dubini duše.

Bilo da sam ga doživljavala na delu, rovarila po njegovim knjigama ili, kako je to kasnije bio slučaj, satima razgovarala s njim, uvek sam posle toga osećala nešto veoma čudno, poput spokojstva, opuštanja, neku tako mirnu vedrinu između sveta i sebe. Na čemu to počiva? Verovatno da ima veze s načinom njegovog rada i njegovom neumornom potragom za ljubavlju kao izvorom svih zapletenosti, patnji i bolesti.

Tu bi, verovatno, trebalo tražiti i odgovor na pitanje zašto čak i Helingerov jezik katkad zvuči arhaično. Kada,

na primer, govori o poniznosti ili milosti, o očevom blagoslovu, o životu kao poklonu, ili o pomirenju, on doseže sferu duševnih doživljaja o kojoj moderna i analitički orijentisana psihologija jednostavno nema šta da kaže. Očigledno da on gradi most ka nivou životne stvarnosti na kojem ne postoji jezik za najdublje impulse duše.

Tu komunikacija funkcioniše na sasvim drugom nivou. Sve to bilo mi je i pomalo neobično i tajanstveno. I često sam se sama pitala ko je taj čovek koji me hvata u raskoraku s one strane razuma.

Bert Helinger zna da bude i oštar prema svojim klijentima, istrajan i, blago rečeno, odlučno određen (neki kažu autoritaran) onda kada smatra da je neophodno. Ne ustručava se da otvoreno iskaže svoje uvide – iako je to bolno – tamo gde se drugi u najboljem slučaju jedva usuđuju i da pomisle! On nema mnogo obzira, ali je sigurno čovek koga moramo uzeti u obzir.

To je psihoterapeut koji sebe radije naziva dušebrižnikom, nadmudruje samozvane advokate svih siromašnih i obespravljenih, udovica i siročadi, bili oni terapeuti, sveštenici ili jednostavno angažovani pomagači. Rečnik svih tih dobrih ljudi s velikim ciljevima prosvetiteljskog vaspitanja ili terapije deluje nekako bledunjavo, naduvano i nemoćno u poređenju s njegovim jednostavnim jezikom. I, povrh svega, Helinger uopšte ne želi mnogo da sazna. Vrlo čudno, prosto neverovatno i smešno! Pogotovo ako se zna da se rad većine terapeuta zasniva upravo na tome da se klijent razgoliti i da se verbalno prezentira i poslednji delić njegove lične patnje.

Helinger želi da zna „samo“ događaje – ne ono što neko o tome misli ili kako se „upravo sada“ oseća. Ne! Često već napamet naučene žalopojke na loše očeve ili majke-aždaje on prekida jednostavnim rečima: „Hajde, ti, prvo postavi na scenu svoju porodicu.“

Jedan od učesnika seminara izgubio je u saobraćajnoj nesreći ženu i sina. Njegovo izlaganje skamenilo je sve prisutne u sali – toliko užasno je bilo. Helinger stoji naspram njega i, saslušavši ga, obraća mu se mekim glasom: „Sada postavi tu situaciju na scenu“, i na teško ponovljiv način polazi mu za rukom da zajedno s klijentom sagleda smrt njegovih voljenih i tako ga povрати nazad u život – sasvim mirno, s malo reči i s takvom blagonaklonom sigurnošću koja kao melem dopire do svih prisutnih. I to je on, Bert Helinger. Blag čovek, toplog srca, potpuno pribran u svom saosećanju.

A onda smo jednom zaista seli zajedno, prvo u studiju radija, a potom i u njegovoj radnoj sobi, obrađujući ogroman spisak pitanja. Tako sam srećna što je pristao na saradnju! Doduše, nije baš sve razjašnjeno do pojedinosti. Ali i ovo će biti dovoljno za početak.

Razgovori s Bertom Helingerom pozivaju na intenzivnu razmenu misli i osećanja. On provocira, fascinira, duboko dira i ljuti. Ova mešavina hrani duh i pokreće misao tamo gde se ona inače zadovoljno zavaljuje u udobni naslon fotelje opuštenosti. I posle toga na svet se gleda nekako otvorenije i popustljivije.

Gabrijela ten Hevel

„Lakše je patiti nego rešavati“

Prvo poglavlje ove knjige je transkript radio-intervjua kojim je slušaocima radio-stanice Štuttgart 2 predstavljen metod rada Berta Helingera i može da posluži kao uvod u Helingerov način razmišljanja i njegov rad; zato i stoji na početku razgovora s njim u ovoj knjizi.

Gabrijela ten Hevel: Šta je to **sistemska porodična terapija**?

Bert Helinger: U sistemskoj porodičnoj terapiji radi se na tome da se otkrije da li je neko unutar šire porodice upleten u sudbinu njenih ranijih članova. To se može sagledati postavljanjem porodice na scenu. Kada se sudbinska upletenost rasvetli, onda onaj ko je upleten lakše može da se oslobodi sopstvene mreže.

Šta su to „**porodični rasporedi**“? Da bismo mogli jednostavnije da govorimo o tome, navešćemo jedan primer sa

Helingerovog seminara u okviru kongresa u Garmišu, gde je radio s ozbiljno obolelim klijentima. Klijenti sede u velikom krugu, njih oko četiristo radoznalih posmatrača, učesnika kongresa. Bert Helinger počinje rad jednostavnim pitanjem: „Kako ste, šta vam fali?“

Jedan mlađi čovek od svoje 18. godine pati od bolesti koja se ispoljava u vidu ubrzanog rada srca i vegetativnih smetnji. Odgovarajući na Helingerova pitanja, klijent kaže:

Klijent: Porodica nam je puna konflikata. Majka i otac su razvedeni, majka je u svađi s dedom. Sve to donosi i mnogo praktičnih problema, na primer, kako da ih sve zajedno dovedem na svadbu.

H. (publici): Za ovaj rad važan je samo mali broj informacija. Naime, samo ključni, presudni događaji, a ne to šta ljudi inače misle ili rade. Jedan takav događaj smo upravo čuli: roditelji su razvedeni. Drugi ključni, sudbonosni događaji jesu, na primer, smrt brata ili sestre, ili ako je neko bio odbačen ili izgnan. Ili je u detinjstvu boravio u bolnici, ili komplikacije prilikom rođenja, ili ako je majka umrla pri porođaju. O takvim stvarima se radi.

(Klijentu): Da li kod tebe postoji takav presudan, sudbonosan događaj?

Klijent: Sestra bliznakinja moje majke je umrla.

H.: To mi je već dovoljno. Toliko je upečatljivo da je verovatno prekrilo sve ostalo. Prvo postavi svoju primarnu porodicu. Dakle, majka, otac; koliko dece?

Klijent: Imam još jednu mlađu sestru.

H.: U redu, znači prvo postavljaš četiri osobe. Odaberi nekoga iz publike ko će predstavljati tvog oca, onda nekoga za tvoju majku, sestru i za sebe.

Uzmi bilo koga. Dovoljno je da postaviš upravo njih četvoro. To ćeš uraditi tako što ćeš pojedinačno prići svakom predstavniku, uzeti ga za ruke i po svom unutrašnjem nahođenju, bez reči, postaviti ga na njegovo mesto. I predstavnici neka takođe ništa ne govore. Postavi ih tako da to odražava tvoju unutrašnju sliku porodice.

Porodični raspored

Pošto je među potpuno nepoznatim ljudima iz publike klijent odabrao predstavnike oca, majke, sestre i sebe, postavio ih je jedne prema drugima tako kako je u tom trenutku osećao. U ovom slučaju „otac“ stoji leđima okrenut „majci“, „sin“ stoji naspram „majke“. Pred nama stoje potpuno nepoznati, sasvim slučajno izabrani ljudi, niti poznaju klijenta, niti njegovu porodičnu istoriju. Postavlja se pitanje šta bi tu sad trebalo da se dogodi...

I upravo to je ono čudesno kod svih ovih rasporeda: izabrane osobe koje predstavljaju članove porodice, čim stanu na svoje mesto, odjednom zaista osećaju kao stvarne osobe. Dêlom čak dobijaju i simptome koje imaju ovi članovi porodice, bez ikakvog znanja o tome. Na primer, jednom je neki predstavnik imao smetnje slične epileptičkom napadu jer je predstavljao epileptičara. Često se

dogaća da predstavnik oseti smetnje slične srčanim, ili probleme s cirkulacijom u određenom delu tela. Naknadnim istraživanjem pokazuje se da je zaista tako i kod osobe koju taj neko predstavlja. To se ne da objasniti, ali se u postavljenim rasporedima može na stotine i hiljade puta iznova proveriti.

Na koji način deluje ovaj raspored, šta možete da uvidite na osnovu toga?

Na osnovu toga vidim u kakvom su međusobnom odnosu članovi porodice. Ovde je, na primer, vrlo značajna informacija iz rasporeda članova porodice to što otac stoji leđima okrenut majci, a sin neposredno naspram nje. Treba se samo opustiti i slobodno dozvoliti energetskom polju porodičnog rasporeda da deluje i ostavi utisak na nas. Na osnovu informacije iz rasporeda uočava se gde leži problem.

*Pričate o „**upletenosti**“. Šta pod tim podrazumevate?*

Upletenost znači da neko u porodici nesvesno i dalje preuzima i živi sudbinu nekog prethodnika. Dešava se, na primer, da se jedno dete izdvoji iz porodice i dâ nekoj drugoj porodici na čuvanje. Neko drugo, kasnije rođeno dete može da preuzme energetsku osnovu odbačenog deteta i nesvesno se ponaša kao da je i samo odbačeno, tj. nekome dato. To može biti ispoljeno i odmah, u okviru iste generacije, kod mlađeg brata ili sestre, ili u nekoj sledećoj, budućoj generaciji. Iz tog kola upletenosti ne može se izvući dokle god se ne sazna da upletenost postoji.

Do rešenja se dolazi obrnutim postupkom: u raspored se uvodi osoba koja je data drugima. Ona se, na primer, pri postavljanju porodice takođe postavlja na „scenu“. I

odjednom postajemo svedoci čudesnog razrešenja: nakon što je odbačena osoba ponovo prihvaćena, poštovana i cenjena, ona postaje prijateljski naklonjena prema potomcima, pa čak preuzima i zaštitničku ulogu, pre svega prema onome ko je s njom bio identifikovan.

*To se ne može baš tako jednostavno razumeti. Neko od potomaka preuzima i ponavlja sudbinu koja mu je potpuno nepoznata? Klijent u ovom slučaju, na primer, nikada nije upoznao pokojnu tetku. Kako uopšte dolazi do upletenosti? Ima li to možda neke veze s onim što vi nazivate **porodičnom savešću**?*

Tačno. Očigledno je da postoji savest grupe. Grupi u okviru koje deluje ova savest pripadaju deca, roditelji, babe i dede, braća i sestre roditelja, kao i oni koji su drugima napravili ili ustupili mesto, na primer, bivši bračni partner ili verenik roditelja. Ako bi se nekom od njih nanela nepravda, u okviru grupe javila bi se nesavladiva potreba za poravnanjem. To znači da će kasnije neko još jednom iskusiti i pretrpeti nepravdu nanetu nekome u prethodnoj generaciji, da bi na taj način nepravičnost mogla konačno da bude dovedena u red. To je tzv. **sistemska prinudno ponavljanje**. Ali ova vrsta ponavljanja nikada i ništa ne dovodi u red.

Oni koji su na sebe **morali** da preuzmu sudbinu nekoga ko je odbačen nepravedno su obavezani grupnom savešću, a u stvari su potpuno nevini. Oni, naprotiv, koji su zaista bili krivi jer su, na primer, nekome predali nekog člana porodice ili ga prognali, oni se uglavnom osećaju veoma dobro.

Grupna savest ne zna za pravdu kad su u pitanju potomci. Ona se brine samo za pretke. To očigledno ima veze s

osnovnim redom i poretkom u porodičnim sistemima. Grupna savest upravlja se prema zakonu: ko jednom postane deo sistema, ima isto pravo na pripadnost kao i svi drugi pripadnici tog sistema. Kada neko bude proklet ili odbačen, onda je to kao da mu neko iz sistema kaže: „Ti imaš manje prava od mene da pripadaš ovde.“ To je nepravda čije će ispravljanje biti pokušano upletenošću nekog drugog člana porodice, bez njegovog znanja.

Možete li nam navesti neki primer kako to deluje kroz generacije? Kako to uopšte da zamislimo?

Navešću vam jedan zaista zastrašujući primer. Nedavno je kod mene došao jedan advokat, potpuno pometen. Istražujući o svojoj porodici otkrio je sledeće:

Prababa mu je prethodno bila udata. Za vreme trudnoće upoznala se s drugim čovekom i zaljubila se u njega. Najednom joj je prvi muž umro, 31. decembra, u 27. godini, čak se sumnjalo da je ubijen. Imanje koje je kasnije nasledila od muža ova žena nije dala njegovom sinu, već sinu iz sledećeg braka. Time je načinjena velika nepravda.

U međuvremenu su tri čoveka iz ove porodice izvršila samoubistvo u 27. godini, i to svaki put 31. decembra. Uvidevši to, advokat se setio da je jedan rođak upravo napunio 27 godina i da se bliži 31. decembar. Odmah je otišao do njega da ga upozori. **Rođak je već bio kupio pištolj da se ubije.** To je tipičan primer delovanja upletenosti.

Posle kraćeg vremena taj isti advokat mi je još jednom došao. Ovog puta i sâm se nalazio u krajnjoj suicidalnoj opasnosti. Zamolio sam ga da stane leđima okrenut prema zidu, da zamisli pred sobom tog mrtvog muškarca i kaže mu: „Ja te poštujem i cenim. Ti imaš mesto u mom srcu.

Izneću na videlo i glasno ću izgovoriti nepravdu koja ti je naneta i tako doprineti izmirenju.“ Posle toga moglo se videti kako se postepeno oslobađa panike i s lica mu nestaje grč.

Vratimo se sada našem primeru. Pošto je postavio raspored svoje porodice, naš klijent zauzima mesto i posmatra šta će sada raditi Bert Helinger. Postavljene članove porodice Helinger ispituje kako su.

H.: Kako je ocu?

Otac: Trenutno ništa ne osećam. Ne znam kako se osećam.

Majka: Osećam se malo izolovano, a ako je to moj muž, onda je isuviše daleko. I nekako osećam posebnu vezu sa svojim sinom.

H. (publici): Koga predstavlja sin? – Majčinu umrlu sestru bliznakinju. Zamislite šta to znači za jedno dete.

Kako je sin?

Sin: Primećujem da mi ovde nije mesto, tu, naspram njih. Primećujem, takođe, da s majkom postoji intenzivna veza.

H.: Kako je sestra?

Sestra: S leve strane se osećam loše, nekako suviše tesno. Najzanimljivije mi je kod brata.

H. (publici): Ako se kod porodičnog rasporeda vidi da je jedna osoba odbačena i neprimetna, onda je sledeći korak da se ta osoba vrati u „porodicu“, u raspored. Sada ću u raspored uvesti sestru bliznakinju.

(Klijentu): Kako je ona umrla?